

AVB-preventie bij het scheppen van een zwerm

Wanneer u een zwerm wilt scheppen waarvan u de herkomst niet kent loopt u de kans een Amerikaans vuilbroedbesmetting (AVB) in huis te halen. U kunt daarom overwegen om de zwerm te laten hangen en te wachten tot hij vanzelf wegvliegt. Maar als u hem toch wilt scheppen omdat anderen er last van hebben of dat u het zonde vindt om hem te laten hangen, dan kunt u een preventieve maatregel nemen om de kans op besmetting te verkleinen. Een oplossing hiervoor is het maken van een zogenaamde 'hongerzwerm'. In Denemarken, waar men sinds het einde van de tweede wereldoorlog al geteisterd wordt door perioden met 172 AVB-besmettingen, past men deze bestrijdingsmethode toe om zieke volken te behandelen.

De methode

Er van uitgaande dat de besmetting hoofdzakelijk wordt overgebracht door de AVB-sporen in het uit de kast van herkomst meegenomen voedsel, dat niet het ventiel in de honingmaag van de bij gepasseerd is. Daarom wordt getracht de zwerm bijna uit te hongeren zodat geen honing meer in de honingmaag aanwezig is. U slaat de zwerm af in een vooraf geprepareerde kartonnen doos. Deze doos met de zwerm laat u op een koele donkere plek enkele dagen rustig staan tot de eerste bijen van de honger sterven. Daarna doet u de zwerm in een kast met raampjes met alleen kunstraat en voert u de zwerm met veel suikeroplossing. Uit voorzorg moet de doos daarna in z'n geheel verbrand worden.

Vorbereiden van de doos

De doos die u gratis bij uw supermarkt kunt halen, dient zodanige afmetingen te hebben dat de zwerm er ruim in kan. De doos moet zo hoog zijn dat de zwerm vrij van de bodem kan hangen. Dus minimaal 35 x 25 en 35 cm hoog. Een stevige kartonnen doos met vier flappen als afsluiting is gemakkelijk te vinden. Een kartonnen verhuisdoos is hiervoor zeer geschikt, maar deze is nogal duur. Op 10 cm vanaf de bodem snijdt u met een Stanley mes de onderkant eraf. In de onderrand van de bodem maakt u in tegenover elkaar liggende wanden een ventilatie-opening die u afsluit met vliegengaas. In de rand van de bovenkant maakt u twee kijkgaten die u afplakt met cellofaan. Dan de boven- en onderzijde dichtmaken en afplakken, zowel aan de binnenzijde als aan de buitenkant. De bovenkant moet dan nog versterkt worden, omdat

daar de gehele zwerm aan komt te hangen. Dat kunt u het best doen met enkele houten latjes. Steeds één aan de binnenkant en één aan de buitenkant. Deze latjes worden met elkaar verbonden met RVS draad dat door het deksel wordt gestoken of met een paar schroeven. De zwerm heeft dan ook houvast aan de latjes aan de binnenkant. U kunt het bovenste deel van de doos als kieps gebruiken. En als u de zwerm gevangen heeft, zet u dat gedeelte op het onderstuk en verbind u beide delen met stevig plakband. Als u na het hongeren de zwerm in de kast wilt afslaan hoeft u alleen maar het plakband los te trekken. Daarna zet u het bovenstuk met de hongerzwerm op de kast. De dode bijen blijven in het onderstuk achter. Eventueel kunt u voor het afslaan in de kast de zwerm nog met suikerwater besproeien. Succes!

E. Oortman Gerlings, Edam

Bron: Deense videofilm van H. Hansen. Zie ook Böse, E. (1992) *Sanieren brutkaner Völker im April*. *Deutsches Imker Journal*: 118-122.

Opmerking van de redactie: In een besmet gebied moeten zwermen zondermeer vernietigd worden!

De kosten van een cursus

Vanwege de steeds terugkerende vraag naar een boekje over korfimeren heb ik eind 1994 besloten hieraan tegemoet te komen. Het werkje zal over een paar maanden uitkomen onder de naam: 'Korfimerij, vroeger en nu'. Voorafgaande aan de samenstelling ervan had ik nog een reeks gesprekken met enkele gerenommeerde korfimers op de Veluwe. Hoewel je als 'leraar bijenteelt' verondersteld wordt alles te weten over de imkerij, is het mijn ervaring dat je in velerlei opzicht van ervaren korfimers nog wel het nodige kunt opsteken. Gewoontegetrouw vraag ik zulke lieden dikwijls van wie zij het vak geleerd hebben. Behoudens een enkeling is dat van vader, opa, buurman of iemand uit de naaste omgeving. Zij volgden dus geen cursus voor beginners of gevorderden. Denk nu niet dat zij minder goede imkers zijn, integendeel, uitstekende vaklieden! De ouderen onder hen hadden geen alternatief, toentertijd was er nog geen mogelijkheid om een cursus te volgen. Voor de jongeren geldt, heel typerend, dat velen van hen zelfs nu nog gewoon de voetsporen van hun ouders volgen en zich aldus de 'imkerkunde' eigen maken. Nu de imkerij een grote verschuiving van het platteland naar

de meer stedelijke gebieden heeft ondergaan en bovendien de gemiddelde scholing van de huidige imker op een aanmerkelijk hoger niveau staat, acht men de vroegere leergang 'van vader op zoon' wellicht niet toereikend. De moderne imker wil een cursus volgen, dan krijg je tenminste een diploma. Zo'n papiertje is bij menigeen misschien wel zaligmakend, in ieder geval, dan tel je mee! Met deze ietwat te lange aanloop kom ik terecht bij Ab Kuypers, die in Bijen 4(4): 110-112 (1995) een relaas ten beste gaf over de kosten van een bijencursus. Ik vind de beschreven gang van zaken bij de AOC's een droevige ontwikkeling: cursusprijzen van f200,- tot f350,-. Telt men daarbij nog een paar complete Spaarkasten, beschermingsmiddelen, raampjes, kunst-raat, e.d., dan overschrijdt men al gauw de f1.000,-. Tegenwoordig kan men bij een volksuniversiteit al voor rond f150,- een computercursus volgen (MS-DOS met WP5.1), een goede tweedehands PC kost ca. f1.000,-, met andere woorden, een huidige AOC bijencursus is relatief gezien veel te duur en prijst zich zelf dan ook volledig uit de markt. Een bijkomstigheid is, dat niet elke agrarische school een bijencursus geeft en vaak ook nog in een andere plaats is gesitueerd, zodat een en ander gepaard gaat met de nodige reistijd en reiskosten. Tot slot moeten we dan maar aannemen, dat de bevoegde (biologie) leraar een voldoende ervaren imker is. De oorzaak van al die ellende is, dat het Ministerie van Landbouw uit het oogpunt van bezuiniging zijn bakens grondig heeft verzet en de aspirant-imker in alle opzichten het gelag betaalt. Hieruit is maar één conclusie te trekken: wij moeten als Vereniging dezelfde politiek betrachten en eveneens onze bakens verzetten. Genoemde ongunstige omstandigheden moeten we niet accepteren, we moeten zo snel mogelijk het heft in eigen hand nemen. Willen we met name het imkerspotentieel op peil houden, dan moeten we als imkerorganisatie de opleiding in eigen beheer nemen. Met de huidige kennis van zaken, met de ter beschikking staande bijenliteratuur en andere hulpmiddelen behoeft dat geen enkel bezwaar op te leveren. In elke subvereniging beschikken we wel over een paar enthousiaste instructeurs, die met ondersteuning van een paar goede imkervrienden bereid zijn tegen een acceptabele prijs een cursus te organiseren. Als de vroegere ongeschoolde imker dat kon, dan moeten we dat zeker nu zonder enig probleem kunnen waarmaken. Henny Kroes in Apeldoorn heeft aangetoond, dat zo'n werkwijze alleszins mogelijk is. Hoewel hij formeel dan weliswaar niet bevoegd is, heeft hij gedurende de afgelopen jaren duidelijk aangetoond,

dat hij het op enthousiaste en didactisch verantwoorde wijze bijzonder goed heeft gedaan. Ik had het genoeg voor een van zijn leerlingen uit mijn woonplaats als mentor op te treden, waarbij ik op afstande constateerde, dat er niets op zijn cursus viel aan te merken, integendeel, alle lof! Zijn cursusprijs is zeer redelijk en aanvaardbaar. De opmerkingen van Peter Liefbroer uit Hoorn over zijn visie op het door hem genoemde 'zwarte cicuit', sociale premies, belasting, e.d. raken kant nog wal. Als je binnen verenigingsverband een cursus organiseert, waarbij de inkomsten (f 85,- per cursist) besteed worden aan zaalhuur, cursusmateriaal, reiskosten, etc.), dan ben je als (onbevoegde) leraar uit het ware hout gesneden. Feitelijk is er gewoon sprake van een kostendekkende cursus. Een goede vereniging bestaat uit vrienden en zo kun je goede imkers opleiden en tevens leden winnen voor je organisatie! Dat AOC-diploma is dan geheel oninteressant, het gaat immers om het op verantwoorde wijze en succesvol kunnen imkeren, een diploma is slechts bijzaak.

J.J. Speelziek, Teuge

Dankbetuiging

In Bijen 4(5):158 stond een vraag van Dr. P.J. Bertels uit Zevenaar over een gedicht. Op 3 Of 4 mei j.l. heeft een meneer telefonisch contact gehad met het secretariaat van de VBBN. Naar aanleiding hiervan onderstaand berichtje:

Mijn hartelijke dank aan de imker die door zijn juiste aanwijzing mij op weg hielp tot het uiteindelijk vinden van het gedicht 'De Scheper' van Jacques Perk. Graag zou ik hem persoonlijk willen ontmoeten en bedanken.
Dr. P. Bertels, Frans Halsstraat 1, 6901 DC Zevenaar, telefoon 08360-23476

Rectificatie

In Bijen 4(5): 142 rubriek 'De Lezer Schrijft', bericht 'Nogmaals wintersterfte' staan twee storende foutjes. Vijftiende zin van onderen: Minderhout moet zijn Minderhoud. Vierde zin van onderen moet zijn: '...het zicht op mij toegrijnzende zo goed als lege raten'.